

27 540**Verslag van de 104de Conferentie van de Interparlementaire Unie****Nr. 1****VERSLAG**

Vastgesteld 28 november 2000

Van 16–21 oktober 2000 werd te Jakarta de 104de conferentie van de Interparlementaire Unie gehouden. Aan deze conferentie werd deelgenomen door 108 nationale groepen uit evenzoveel nationale parlementen. De Nederlandse bestond uit de navolgende leden: voor wat betreft de Eerste Kamer de heren Boorsma, Van Eekelen en Jurgens, en voor wat betreft de Tweede Kamer de leden Van 't Riet, Witteveen-Hevinga, Stroeken en Te Veldhuis. De delegatie stond onder leiding van de voorzitter van de Nederlandse IPU-groep het lid Zijlstra.

De conferentie werd geopend door de President van de Republiek Indonesië, de heer Adburrahman Wahid. Tijdens de officiële opening werd eveneens het woord gevoerd door de voorzitter van het lagerhuis van Indonesië de heer A. Tandjung en de voorzitter van de Raad van de Interparlementaire Unie mw. Najma Heptulla.

De agenda van de conferentie bevatte, zoals te doen gebruikelijk twee reeds op de vorige conferentie vastgestelde onderwerpen. Het eerste onderwerp betrof de verhinderende van militaire en andere putschen tegen democratisch gekozen regeringen en tegen de vrije wil van volkeren uitgedrukt door directe verkiezingen en actie ten einde ernstige schending van mensenrechten van parlementariërs aan te pakken.

Dit onderwerp werd van Nederlandse kant voorbereid door de leden Jurgens en Van 't Riet. Namens de Nederlandse delegatie is door hen aan de conferentie een concept-resolutie voorgelegd die gedrukt is onder nummer Conf/104/4-DR.10. Het onderwerp viel onder de competentie van de Tweede Commissie (de commissie die zich bezighoudt met parlementaire, juridische en mensenrechten zaken).

De heer Jurgens stelde in het debat in de commissie, dat het belangrijk is dat eerst wordt duidelijk gemaakt wat een staatsgreep is, wat een burgeroorlog is? Wat is een proclamatie van een staatsgreep, een putsch of een nationale vrijheidsoorlog. Duidelijk is dat ook moet vaststaan of er sprake is van democratisch gekozen regeringen en of er sprake is van de vrije wil van mensen tot uitdrukking gebracht door directe verkiezingen. Het een en het ander dient vast te staan. De IPU zal een mechanisme dienen te ontwerpen om lidstaten te kunnen beoordelen op interne

situaties. Hij verwees in dit verband naar de praktijk in de Raad van Europa.

Deze commissie heeft na een uitgebreid debat over de onderhavige materie een redactie-comité samengesteld met de opdracht aan haar een concept-resolutie voor te leggen, gelet op de op dat moment beschikbare informatie. De commissie besloot dat in dit redactie-comité o.a. zitting werd genomen door een vertegenwoordiger van de Nederlandse delegatie, het lid Jurgens. Dit lid werd door het redactie-comité benoemd tot voorzitter.

De ontwerp-resolutie door het redactie-comité voorbereid werd in de commissie zonder stemming aanvaard. In de ontwerp-resolutie is de wens tot uitdrukking gebracht te komen tot een waarnemingsmechanisme als waarvan hierboven sprake is. De conferentie nam de resolutie met algemene stemmen aan.

Het tweede specifieke onderwerp betrof de financiering voor ontwikkeling en een nieuw paradigma van economische en sociale ontwikkeling om armoede uit te roeien.

Dit onderwerp werd van Nederlandse kant voorbereid door de leden Boorsma en Witteveen-Hevinga. Namens de Nederlandse delegatie hebben zij terzake aan de conferentie een concept-resolutie voorgelegd, die gedrukt is onder nummer Conf./104/5-Dr.12.

De heer Boorsma voerde in het debat het woord namens de Nederlandse delegatie. Hij lichtte toe dat de Nederlandse resolutie een zeer beperkte reikwijdte had. De resolutie betrof in het bijzonder de instelling van kleinschalige kredietfaciliteiten wederom in het bijzonder van kleine ondernemers, en de instelling van een netwerk van schuldhulpverlening voor huishoudens met problematische schulden.

De derde Commissie (Commissie betreffende Economische en Sociale Zaken) stelde na een inhoudelijk debat over dit onderwerp een redactie-comité samen, waarin het lid Boorsma namens Nederland (en binnen het verband van de 12+ Groep) werd opgenomen.

Het redactie-comité legde aan de derde Commissie een ontwerp-resolutie voor, waarin de Nederlandse voorstellen zijn opgenomen onder de oproep tot economische hulpverlening. Op voorstel van Nederland is de commissie akkoord gegaan een studie uit te voeren naar een eventuele belasting op vluchtkapitaal. Die studie zou op de eerstvolgende statutaire IPU-conferentie (Havanna, april 2001) beschikbaar moeten zijn. Deze resolutie werd zonder stemming aanvaard. Dezelfde teksten onderging hetzelfde lot in de conferentie in plenum.

De agenda van de conferentie laat, zoals te doen gebruikelijk, steeds ruimte voor een zogenaamd aanvullend agendapunt dat ter conferentie wordt gekozen uit die voorstellen die uiterlijk één maand voor het begin van de conferentie zijn ingediend. In casu had de conferentie te beslissen over 4 voorstellen.

Een groot gedeelte van de andere voorstellen werd ingetrokken, danwel gecombineerd met een of meerdere andere voorstellen.

Na stemming bleek dat het Belgische voorstel (de ethiek van embargo's en economische sancties) niet alleen de vereiste 2/3 meerderheid, maar ook het grootste aantal positieve stemmen had behaald.

Aan de beraadslagingen over dit onderwerp werd deelgenomen door de leden Stroeken en Te Veldhuis. De ontwerp-resolutie terzake voorbereid door een daartoe door de eerste Commissie (politieke zaken, internationale veiligheidszaken en ontwapening) ingesteld redactie-comité werd, zonder stemming aangenomen. De conferentie nam de tekst aan met

uitsluiting van de stemmen van o.a. de Nederlandse delegatie.

De conferentie sprak zich voorts uit over een urgent aanvullend agendapunt dat handelde over het stoppen van de spanning het geweld in het Midden-Oosten. Dit onderwerp werd voorgesteld door Marokko, Algerije en Indonesië. Een resolutie terzake werd met grote meerderheid aangenomen.

Het debat over de algemene, politieke, economische en sociale situatie werd gevolgd door de leden Zijlstra en Van Eekelen. Eerstgenoemde voerde namens Nederland het woord in de plenaire zitting.

De heer Zijlstra stond stil bij de interne situatie in Indonesië, waarmee Nederland bijzondere historische banden heeft. De recente problemen op West-Timor en de Molukken hebben de Nederlandse regering er toe geleid een hulpprogramma op te zetten.

Het centrale punt voor internationale parlementariërs is de vraag hoe de voordelen van globalisatie de armen kan bereiken en hoe ruimte te houden voor nationale publieke zaken als onderwijs, gezondheid en milieu. Hij sprak de hoop uit dat de parlementariërs vandaag bijeen echte vorderingen zouden maken met het coördineren van activiteiten in hun respectieve parlementen op vier cruciale punten te weten: de kwestie van armoede in de context van de handel; schuldvermindering; het creëren van een parlementaire component in het kader van Bretton Woods instellingen en als laatste het belang van de VN als instituut voor het handhaven van vrede.

Dit onderdeel van de conferentie werd, zoals te doen gebruikelijk is, afgesloten zonder nadrukkelijke uitspraak.

De Raad van de Unie, aan wiens beraadslagingen eveneens de leden Zijlstra en Van Eekelen deelnamen, besloot het lidmaatschap van de Fiji eilanden te schorsen, omdat het parlement heeft opgehouden te functioneren. De nationale groepen van Liechtenstein, Samoa en Sao Tomé en Príncipe werden tot de Unie toegelaten. Het totaal van de bij de Unie aangesloten groepen is met bovengenoemde beslissingen gekomen op 140.

In een discussie over de relatie met de VN, besloot de Raad niet langer vast te houden aan de gedachte om een waarnemersstatus te bereiken bij de VN. In plaats daarvan wordt de Algemene Vergadering verzocht de Secretaris-Generaal van de VN te bewegen, in overleg met de lidstaten en de IPU, nieuwe wegen te zoeken om te komen tot een nieuwe en geformaliseerde verhouding tussen IPU en de Algemene Vergadering. Een resolutie waarin bovenstaand is neergelegd zal op 8 november 2000 in New York in stemming komen.

De Raad besprak in zijn tweede zitting een rapport van de commissie inzake de schending van de mensenrechten van (oud) parlementariërs. Het rapport bevatte 133 gevallen van schending in de volgende 16 landen: Argentinië, Burundi, Cambodja, Colombia, Djibouti, Ecuador, Gambia, Guinee, Honduras, Maleisië, Myanmar, Pakistan, Moldavië, Sri Lanka, Turkije en Wit-Rusland. Alle resoluties terzake door de commissie voorgesteld, werden zonder stemming aanvaard.

Gedurende de conferentie ontving de Nederlandse delegatie een verzoek tot een gesprek van het Molukken Concern Communication Forum. In antwoord hierop hebben de leden Witteveen-Hevinga, Boorsma en Van Eekelen een uitvoerig onderhoud gehad met vier afgevaardigden van genoemd forum, die tevoren schriftelijke informatie hadden verstrekt over

de ernstige ongeregelde heden op de Molukken. Die bevatte ondermeer de oproep die de Rooms Katholieke bisschop van Ambon, Joseph Tethool, en de voorzitter van de Protestantse synode, Samy Titaley aan de internationale gemeenschap hebben gericht namens de bedreigde christelijke gemeenschap in de Molukken en met namen op Ambon en Halmahera. De gesprekspartners benadrukten dat zij de status van de Molukken als deel van de Republiek Indonesië erkenden en dat hun zorg uitsluitend uitging naar de onvoldoende bescherming die het christelijke bevolkingsdeel ontving. In het bijzonder hadden zij weinig tot geen vertrouwen in de legereenheden, die werkeloos bleven toezien bij brandstichting en vervolging. Meer vertrouwen bestond in de politie en ook in de mariniers, hoewel die slechts korte tijd zouden blijven.

Aangedrongen werd op regelmatige buitenlandse bezoeken om de bezorgdheid van de internationale gemeenschap voortdurend te onderstrepen. De noodzaak hiertoe bestond in het bijzonder in de periode tot Kerstmis. Aangezien de ongeregelde heden waren begonnen op een islamitische feestdag als gevolg van een vermeende provocatie van christelijke zijde, werd gevreesd dat de christelijke feestdagen van Kerstmis zouden worden aangeprepen voor nieuwe acties. Van de zijde van de Jihad-aanhangers, die inmiddels tot veertienduizend zouden zijn aangegroeid, was al verklaard dat in de Molukken geen kerkklokken meer mochten luiden. Deze Jihad strijders concentreerden zich op de vernietiging van huizen en bezittingen waardoor bewoners gedwongen werden te vluchten. de dag vóór ons gesprek waren op Ceram een dozijn huizen in brand gestoken. Wat financiële hulp betreft, geven de Molukse vertegenwoordigers ongevraagd de verzekering dat deze niet gebruikt zal worden voor de aankoop van wapens.

Van Nederlandse kant is verklaard dat in ons land de ontwikkelingen met grote aandacht en bezorgdheid werden gevolgd en dat bereidheid bestond tot financiële hulpverlening voor het herstel van de geleden schade. Tevens is gewezen op het belang van de EU-missie, waaronder de Nederlandse ambassadeur, aan Ambon en Ternate, waardoor de Europese aandacht voor de schendingen van mensenrechten zo breed mogelijk was gedemonstreerd. Ook is genoemd dat ambassadeur Van Heemstra terstond is doorgereisd naar Nederland om te rapporteren en deel te nemen aan een bijeenkomst met een veertigtal vertegenwoordigers van de Molukse gemeenschap in Nederland. Wij spraken de hoop uit dat hiermede duidelijk was geworden dat Nederland zich voor een eerbiediging van de mensenrechten op de Molukken zou blijven inzetten en dat de Molukse gemeenschap in ons land zou willen samenwerken met de Nederlandse regering en hulpverlenende instanties. Dreigen met acties tegen de Nederlandse autoriteiten zou door de bevolking niet worden begrepen en afbreuk doen aan de positieve belangstelling die thans in brede lagen van de bevolking bestaat.

De Nederlandse delegatieleden hebben zich gesteld achter het verzoek tot regelmatige buitenlandse bezoeken aan de Molukken en zich bereid verklaard prijs te stellen op informatie over het verdere verloop, hetzij rechtstreeks, hetzij in de vorm van kopieverlening van boodschappen aan internationale organisaties respectievelijk regeringsleiders.

De volgende statutaire conferentie zal worden gehouden in Havanna van 1–7 april 2001.

De voorzitter van de Nederlandse IPU-groep,
Zijlstra

De secretaris van de Nederlandse IPU-groep,
Bellekom